

Vernířovice – Zadní Hutisko

Páskované železné rudy v rulách desenské skupiny

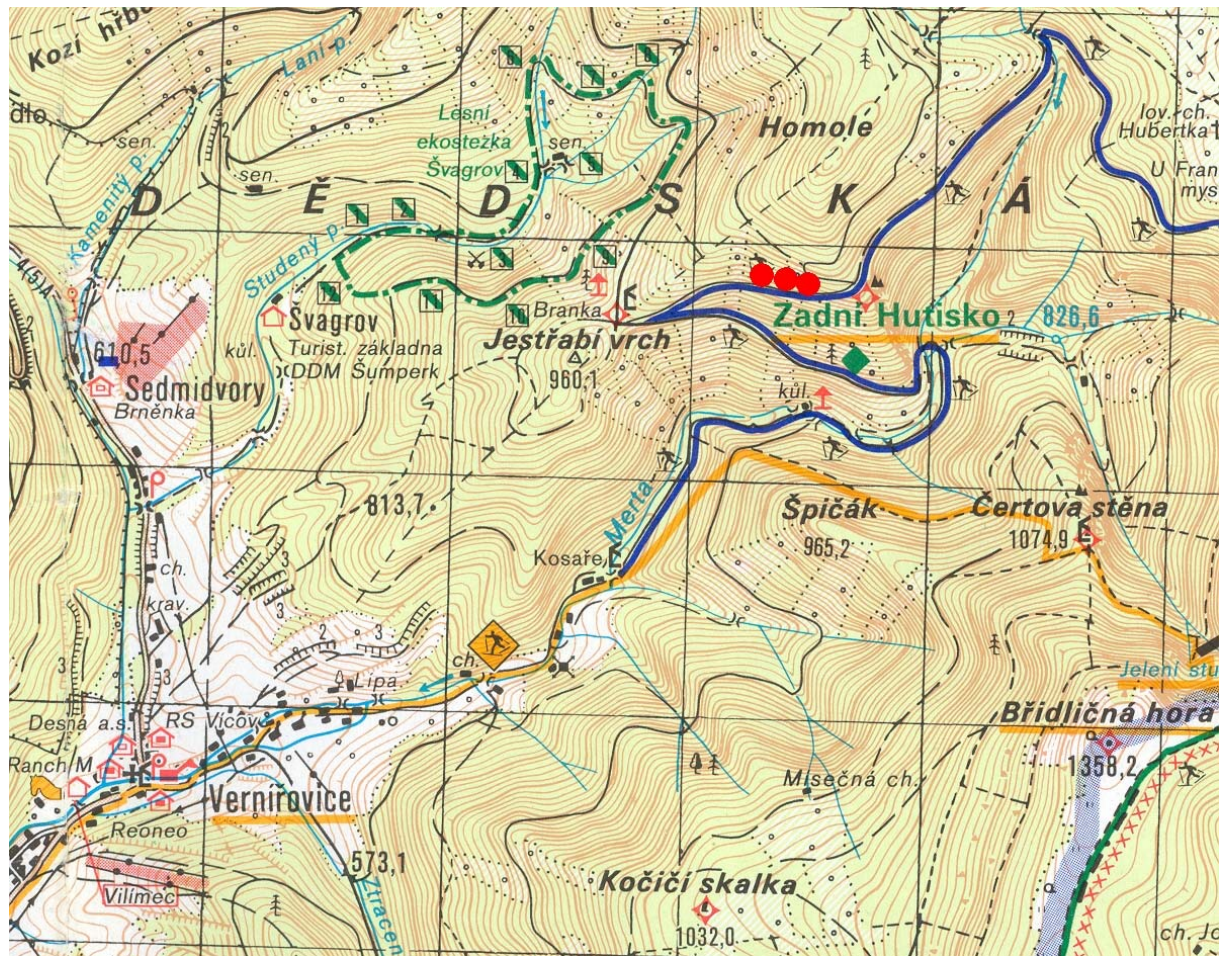
Souřadnice S42:

50°03,048′

17° 09,878′

1006 m n.m.

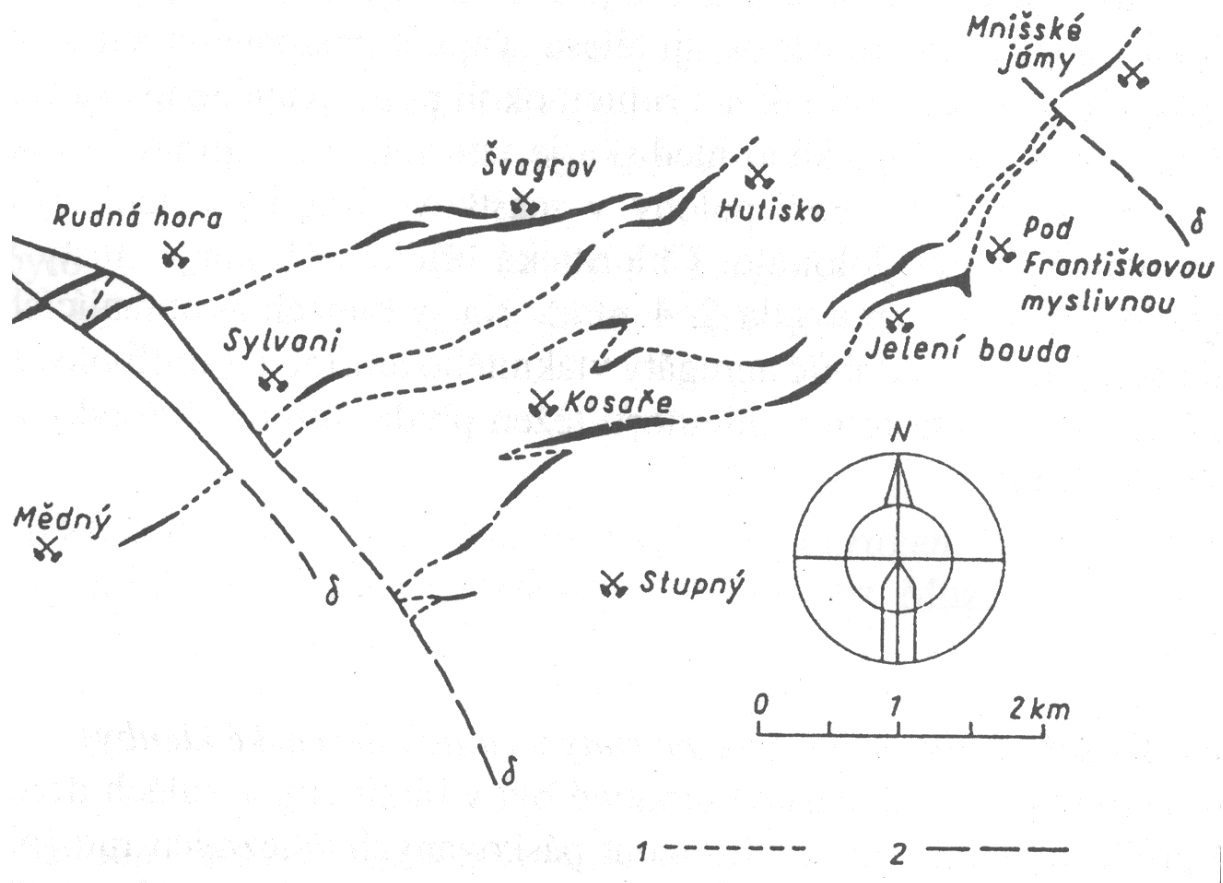
Klíčová slova: desenská skupina, BIF, železné rudy, magnetit

Výřez z turistické mapy KČT, lokality označena červenými body.

Oblast zasucených štol, pinek a hald označovaná jako Zadní Hutisko se nachází 3,5 km sv. od Vernířovic, na j. – jz. svahu vrchu Homole, asi 500 m pod vrcholem. Stará hornická cesta a celý pinkový tah leží asi 100 – 200 m nad cestou, po které vede modrá turistická značka směrem na Františkovu myslivnu. Většina důlních děl je zasucená, materiál rudního charakteru se nachází na četných haldách.

V okolí lokality existuje řada dalších výskytů ložisek železných rud stejného genetického typu, která tvoří v desenské skupině nesouvislý rudní horizont – Mniší jámy, Pod Břidličnou, Kyzový důl, Kosaře nebo Švagrov (obrázek 1).

Výskyty historických magnetitových ložisek v blízkém okolí lokality.

Geneze páskovaných Fe rud v horninách desenské skupiny je vysvětlována různými autory odlišně. Jednou možností je sedimentární původ protolitu rud s částečným podílem bazického vulkanismu (sobotínský amfibolitový masiv), jiný názor pokládá Fe-rudy za produkt diferenciací sobotínského amfibolitového masivu a vznik páskovaných struktur spojuje s metamorfními procesy. Jeden z posledních názorů považuje Fe-rudy za nedílnou součást desenských rul a jejich protolit spojuje s proterozoickými vulkanosedimentárními procesy. Ložisko Zadní Hutisko reprezentuje typické páskované křemen-magnetitové rudy v desenských rulách. Rudní poloha má mocnost minimálně 1,2 m a střídají se v ní pásy šedobílého křemen a tmavě zeleno-černé polohy tvořené magnetitem, amfibolem, biotitem, křemenem a chlority. Zastoupení magnetitu je průměrně 30 obj. %.

Hlavní rudní minerál – magnetit – má formu hypautomorfních nebo xenomorfních zrn o velikosti 0,5 mm, výjimečně v porfyroblastech až 5 mm. Doprovod magnetitu na rudních polohách tvoří amfibol, méně biotit, chlorit klinochlorového nebo chamositového složení a albit. Nepravidelná je přítomnost apatitu, ilmenitu, kalcitu, titanitu a granátu.

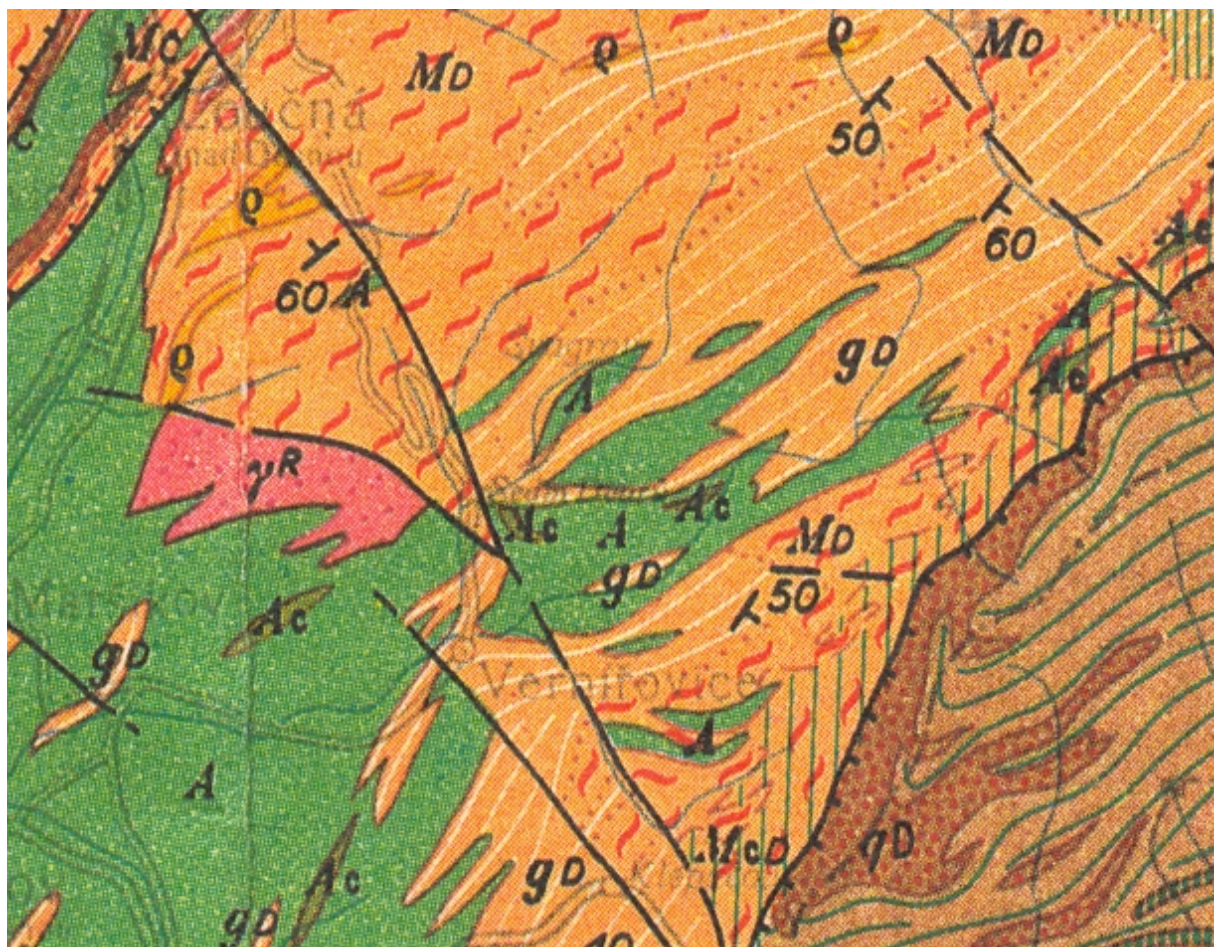
Rudní horizont doprovází v těsném nadloží asi 10 cm mocný horizont pyritového zrudnění, často s druhotným jarositem.

Na haldách v okolí ložiska byly nalezeny chloritizované ruly bohaté na turmalín skoryl-dravitové řady. Zaznamenány byly rovněž polohy chudých páskovaných magnetitových rud se samostatnými pásky granátu. Tento granát vykazuje převahu spessartinové složky.

Doprovázen je křemenem, amfibolem a biotitem ve formě poikiloblastů.

Ložisko Zadní Hutisko a další výše jmenovaná ložiska tvořila základnu pro rozvoj železářství v Sobotíně a jeho okolí. Od 15. do poloviny 19. století byl zdejší hutní průmysl jeden z předních v rámci střední Evropy (monarchie Rakousko – Uhersko).

V okolí je řada dalších zajímavých lokalit: Zadní Hutisko (krupník), Pod Břidličnou, Střelecký důl nebo Rudná hora.

Výřez ze základní geologické mapy 1:200 000.

Fojt B. (2002): Páskované železné rudy v desenských rulách silesika: přehled názorů na jejich vznik; současný stav poznatků. – Sborník „Mineralogie Českého masivu a Západních Karpat 2002“, 17-24. Olomouc.

Mücke A., Losos Z. (1999): The significance of chlorites as a genetic indicator in ore deposits exemplified by the magnetite ores from the Desná Group (Silesicum, Czech Republic). – Chem. Erde, 59, 233-242. Leipzig.

Mücke A., Losos Z. (2000): Polymorfně přepracované, páskované a silicifikované magnetitové rudy v desenských rulách (silesikum, Česká Republika). – Acta Mus. Moraviae, Sci. Geol., 85, 47 – 80. Brno.

Pouba Z. (1970): Pre-Cambrian banded magnetite ores of the Desná Dome. – Sbor. geol. Věd, ložisk. Geol., 12, 7-64. Praha.

Zimák J., Fojt B. (2002): Lokalita č. 16 – Vernířovice – Zadní Hutisko. – Exkurzní průvodce po mineralogických lokalitách na Sobotínsku, 61-65. Olomouc.